ÁRUT, NE ÁRAT VEGYENEK!

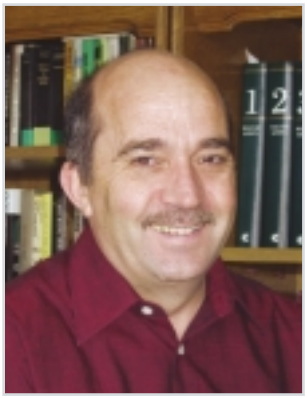

A fogyasztói társadalom egyik jellemzõje az áru-túlkínálat. Ennek okán jogosan gondolhatjuk azt, hogy ha túlkínálat van, akkor ez maga után vonja a versenyt is. A verseny a fogyasztó kegyeiért zajlik, így hát õ jöhet ki nyertesként. Elméletileg! Csakhogy a tapasztalat nagyon sok esetben mást bizonyít.

Jól tudjuk, hogy lehet pl. barkácsgépet vásárolni minõségit, ismert márkát, és persze lehet venni ugyanazon funkciót ellátó gépet távol-keleti nevenincs gyártótól, töredékáron. Amennyiben járatlanok vagyunk adott területen, késztetést érzünk az ár alapján dönteni. Igaz, ha megteheti valaki, hogy gyakran vegyen új készüléket, akkor lelke rajta.

Sajnos manapság már a nagyberuházásoknál is az ár a legfontosabb mûszaki érv. Nem számít a minõség, beszereléskor mûködjön, úgy nézzen ki, mint egy márkásabb termék, a megbízhatóság, a tartósság, és általában a mûszaki, minõségi követelmények másodlagosak! Az építõ-szerelõ cégek is be vannak szorítva a rendelkezésükre álló szûkös anyagi keretek közé, igyekeznek minél olcsóbban beszerezni a szükséges anyagokat, hogy a munkadíjon felül némi hasznuk is származzon. A mûszaki ellenõrök a legtöbb esetben anyagismeret tekintetében nincsenek a helyzet magaslatán, így aztán elfogadják a silány minõséget is. Bizony így születnek a borzalmasabbnál borzalmasabb mûszaki színvonalú építmények, berendezések.
Hol a tervezõi felelõsség? Hol a mûszaki ellenõri felelõsség? Hol a kivitelezõi becsület? Legfeljebb csõdöt jelent, majd más cégnév alatt folytatja tevékenységét. Manapság ez gyakran elõfordul, sajnos.

Ennek egyik oka az állandó árverseny, a másik nagyon sok esetben a hozzá nem értés. Az utóbbi a fájdalmas, mert a felületes tudás, esetleg a szakértelem hiányában, a hozzá nem értés állapotában döntéseket hozni, igencsak nagy felelõtlenség, vagy felelõsség (!?). Ki tudja? Az biztos, hogy ma elsõsorban árat és nem árut vásárolnak a legtöbb esetben!
Tulajdonképpen a hozzá nem értés teremti meg a termékutánzatok, koppintások, a silány minõségû áruk piacát. Sok esetben, még csak nem is a pénztelenség, a szûkös költségvetés, a takarékoskodás.

Ami megesik kicsiben, ugyanaz történik nagyban is, és ezt a folyamatot támogatja a hazai közbeszerzési törvény is. A folyamat aktív résztvevõi a beszerzésekkel foglalkozó, általában gazdasági szakemberek. A mûszaki kollégák legtöbb esetben nem is tudnak a beszerzési folyamatokról. Ezek után már nem kell azon csodálkozni, hogy az ár a legfontosabb szempont a bírálat során! Számokat összehasonlítani, különösebb iskolázottság nélkül is lehet. Viszont mûszaki paramétereket, tartóssági vizsgálati eredményeket, különféle grafikonokat összevetni, értékelni, már nehezebb dolog. Mûszaki szakemberek bevonására gyakran nincs idõ, mellesleg elégedjenek meg azzal, amit kapnak. Sajnos olykor a mûszaki felkészültséggel rendelkezõk sem tudják pontosan megfogalmazni paraméterezett igényüket. Így aztán minden a kereskedõk és logisztikusok megítélésére van bízva. Õk pedig az árakhoz, és nem az áruhoz értenek!

A hosszú távú gondolkodást sokszor akadályozzák a rövid lejáratú szerzõdések is. Ebben az esetben az üzemeltetõnek nem érdeke a tartós, jó minõségû alkatrészek beszerzése. A lényeg: addig mûködjön, amíg a szerzõdés tart, utána oldja meg a tulajdonos, vagy a következõ üzemeltetõ.

A beruházások területén ugyanez a helyzet, annyi különbséggel, hogy ott a fõvállalkozó, vagy építõ-szerelõ cégek igyekeznek minél nagyobbat fogni. Ezért van az, hogy a tervezõk és szaktervezõk kitalálják a lehetõ legkorszerûbb megoldásokat, betervezik a legmodernebb készülékeket és berendezéseket. Majd a kivitelezés során jöhetnek az olcsó, az „ugyanúgy néz ki", vagy az „ugyanazt tudja csak olcsóbban" stb. megoldások. Ez ad létjogosultságot a kóklerek boldogulásának kishazánkban. Az is az igazsághoz tartózik, hogy sajnos akadnak tervezõk, akik talán már belefáradtak elképzeléseik meghiúsulásaiba, vagy egyéb motiváció viszi rá õket a lelkiismeretlen munkára, és eleve megbízhatatlan minõségû, no name termékeket terveznek be. Végül megvalósul egy beruházás, ahol a négy erû kábel minden ere azonos színû, a kismegszakítók karakterisztikája ismeretlen, a kapcsolók érintkezõi néhány kapcsolás után beégnek, a lámpatestek tükre rövid idõ alatt befoltosodik, a mûanyag berendezések besárgulnak stb. Mert van, ami közvetlenül, más pedig Lengyelországon, vagy Szlovákián keresztül a Távol-Keletrõl származik. Ilyen módon boldogulhat az a cég is, amely azzal trükközik, hogy a gyenge minõségû lámpatesteket átcímkézi az általa képviselt német gyártmányra. Sajnos teheti, mert a hazai törvények ezt sem tiltják. Így aztán megveszik az árat, de nem nézik az árut!

A folyamat, amely elkezdõdött egyhamar nem ér véget, sõt hovatovább egyre jobban elterjed, mert jön az e-tenderek idõszaka, ahol aztán valójában csak az árak vannak versenyeztetve, a vevõ a pályázat lezajlása után beszállításkor találkozik az általa megvásárolt áruval, és annak minõségével. A zsákbamacska megbosszulja magát, mert az árharc csakis a minõség rovására mehet! Ebben az esetben valójában csak ár és nem áru vásárlásáról szól a történet.
Mikor fognak árut, és nem árat venni? Talán, majd ha a fogyasztói társadalom kifárad, feléljük a Föld nyersanyagtartalékait, és akkor be kell érnünk kevéssel, de jó minõségûvel!

Nagy János

Z. Nagy János